

ЮЛІЯ РИСІЧ

Uniwersytet Wrocławski

Проблематика описового і зіставного вивчення польської та української й російської мов

Деталізуючи назву цієї оглядової статті, відзначимо, що наша увага спрямовуватиметься тут насамперед на дослідження передусім українських, меншою мірою – російських і білоруських мовознавців з польської мови і навпаки – на праці польських учених, що торкаються різноманітних мовних зв'язків і системних відношень між польською та вищеназваними мовами.

Науковий доробок українського мовознавства в галузі славістики, а конкретніше полоністики поки що небагатий. Різностороннє вивчення польської мови розпочалося в др. пол. XX ст. з праці М. Онишкевича¹, присвяченій польській фонетичній системі XII–XVI століть. Наступне фундаментальне дослідження – О. Ткаченка з історії сурядних сполучників польської літературної мови на матеріалі оригінальних творів др. пол. XVI ст.², – також, як бачимо навіть з назви, відображає діахронний аспект лінгвістичного аналізу. У подальшому полоністичні праці спрямовувались винятково на синхронний опис мовних явищ. Так, на сьогодні в межах лексичної системи одним з найпопулярніших об'єктів наукового вивчення є польський фразеологізм [Вальчук 1993; Кравчук 1999; Дем'яненко 2003], обрядова та інша термінологія [Коропенко 1984; Тищенко 2001; Бондарчук 2003], лексика пасивного вжитку [Федорищев 1963; Смоліна 1990; Непоп 2004; Аскерова 2006].

Серед вагомих *описових* досліджень з польської граматики, виконаних українськими лінгвістами, відзначимо монографії Ніколаєнко³, Баранівсь-

---

¹ М.О. Онишкевич, *Звуки польского языка XII–XVI вв.*, Львов 1949.

² О.Б. Ткаченко, *Очерк истории изъяснительных союзов в польском литературном языке (на материале произведений 2-ой пол. 16 в.)*, Киев 1954.

³ Л.І. Ніколаєнко, *Структурно-семантична характеристика атентивів-композитив у польській мові*, Київ 1999.

кої⁴, П'ятецької⁵. Останню розробку здійснено з залученням методики контрастивного вивчення граматики слов'янських мов. Базовані на цій методиці дослідження були активно розпочаті наприкінці ХХ ст. в російському мовознавстві (див., напр., Новикова 1972; Корнилов 1973; Вятр 1978; Бесекирска 1980; Пикор 1981; Рыболовлев 1989; Маркарьян, Николаев 1990), пізніше „підхоплені”, хоча і менш осяжно, білоруськими [Сметанина 1985, Межва-Мазур 1990, Кіклевіч 1997] та українськими лінгвістами [Муховецький 1979; Гуйванюк 1997; Крига 1997]. З погляду порушеної проблематики в цих працях найчастіше висвітлені:

- способи слово- і формотворення,
- дієприкметникові та прикметникові конструкції в обох зіставлюваних мовах,
- структури синтаксичних конструкцій,
- синтаксичні засоби вираження темпоральних, модальних чи кореферентних відношень.

Згадана вище актуалізація зіставного аналізу польської та української / російської / білоруської мов на рівні граматики, а також лексики й стилістики [Манакін 1994, 2004] пояснюється визначеністю наприкінці ХХ ст. змісту, завдань і методології контрастивної лінгвістики. Цьому сприяли попередні ґрунтовні дослідження російських мовознавців В. Ярцевої [Ярцева 1981], В. Юсупова [Юсупов 1988], О. Бондарка [Бондарко 1988] і українських Ю. Жлуктенка [Жлуктенко 1979], І. Ласки [Ласка 1979].

З усіх порушених теоретичних питань і досі нерозв'язаними є зокрема такі:

- про назву самої науки (наразі послуговуються рядом термінів, з-поміж яких: „контрастивна лінгвістика”, „контрастивне мовознавство”, „зіставне мовознавство”⁶, „лінгвістична універсалогія”, „лінгвістична характерологія”, „зіставна типологія” тощо – детальніше див. Кочерган 2006; 2007),
- про пріоритетність у зв'язках з іншими дисциплінами (особливо практикою викладання іноземних мов, з якої контрастивна лінгвістика, на думку ряду мовознавців, походить – див. детальніше Ярцева 1981, Суслов 1979),
- про методику зіставних досліджень на різних мовних рівнях (ідеться зокрема про використання метамови чи мови-еталона, про шлях від значення до форми й навпаки),
- про поняття еквівалентності та конгруентності, якими послуговуються в контрастивному аналізі, що досі теж не мають чіткого визначення.

⁴ О.С. Баранівська, *Складнопідрядні речення з підрядними означальними в сучасній польській мові*, Київ 2003.

⁵ О.В. П'ятецька, *Структурно-функціональний аналіз поетичної мови (на матеріалі української, хорватської та польської поезії I чв. ХХ ст.)*, Київ 1990.

⁶ Далі в статті ми будемо використовувати ці 3 терміни як синонімічні – Ю.Р.

Говорячи про застосування теоретичних засад контрастивного мовознавства на прикладі зіставлення систем конкретних мов – польської та української / російської / білоруської, – учені констатують відчутний брак загальної конфронтативної граматики та системної парадигми конфронтативної лексики, котрі при цьому не залежали б безпосередньо від контексту викладання однієї зі слов'янських мов як іноземної. Найактуальнішою і наразі не заповненою в спосіб не традиційного осмислення, а з допомогою семасіологічного підходу є ніша контрастивного синтаксису на тлі розробок у цій царині.

На відміну від українського / російського (а також білоруського) мовознавства, польська контрастивна лінгвістика вже на кінець ХХ ст. мала синтетичні наукові праці з зіставної граматики, у тому числі російської та польської мов, з охопленням фонологічного, дериваційного і морфологічного, а також синтаксичного рівнів (див. *Gramatyka konfrontatywna rosyjsko-polska* 1993⁷ і для порівняння – *Контрастивна граматика української та польської мов* 2006⁸). До появи праць узагальнювального характеру спричинилися попередні зіставні дослідження окремих граматичних категорій, а саме:

- стану, зокрема в називанні повторюваної дії у польській та російській мовах [Holvoet 1991];
- способу [Kerner 1991];
- партитивності [Rudnik-Karwatowa 1992];
- темпоральності [Bajor 1991; Koseska-Toszewa 1992];
- ступеня – на прикладі російських прикметників із суфіксами -ейш/-айш і їх відповідників у польській мові [Суган 1991] і на прикладі польських, російських та українських т.зв. модальників, або посилювачів ступеня [Grek-Pabisowa 1991];
- а на межі століть – категорії виду [Петрухина 1992, Золотова 1995] та предикативності – у науковому стилі сучасних польських і російських мов [Czariga 1997], валентності реченнєвого ядра [Karolak 2002].

Особливого коментаря на тлі згаданих праць заслуговує, на наш погляд, науковий доробок Віолетти Косескої-Тошевої, авторки контрастивного дослідження з синтаксису в російській і польській мовах. Це знакова постать у зіставному мовознавстві, що послідовно впроваджує структурно-семасіологічний підхід до вивчення синтаксичних явищ кількох зіставлюваних мов, а окрім того намагається ввести і також описати поняття мови-посередника як основи до будь-якого порівняння мов і мовних явищ різних рівнів. Ця мова-посередник, будучи „штучною, семантичною мовою, або знаряддям”, виокремлюється з такої ієрархії мов:

⁷ I. Dulewiczowa, *Gramatyka konfrontatywna rosyjsko-polska: fonetyka i fonologia, grafia i ortografia*, Warszawa 1993; I. Maryniakowa, *Gramatyka konfrontatywna rosyjsko-polska: morfologia ze słowotwórstwem*, Warszawa 1993; V. Koseska-Toszewa, *Gramatyka konfrontatywna rosyjsko-polska: składnia*, Warszawa 1993.

⁸ В.І. Кононенко, *Контрастивна граматика української та польської мов*, Київ 2006.

- 1) рідна (т.зв. первинна) мова;
- 2) вихідна мова;
- 3) цільова мова;
- 4) предметна мова;
- 5) метамова (тут і далі переклад наш. – Ю.Р.)⁹.

Якщо із визначенням рідної та метамови не виникає труднощів, то під вихідною розуміється та іноземна мова, якою особа, котра починає вивчати іншу мову, уже володіє на певному рівні. Цільова, своєю чергою, це мова, котрої навчаються як іноземної; предметна ж – та, що служить до предметного вираження змісту, значень загалом.

Звернення до мови-посередника у контрастивному аналізі т.зв. конгресових мов дослідниця пояснює назрілою практичною і дидактичною потребою впровадити в польській лінгвістиці новітні тенденції світової компаративістики¹⁰. В аналізі, скажімо, української та білоруської, що мало вивчені, порівняно з російською, як іноземні мови, вихідні чи цільові, реалізація зазначеної потреби є ще виразніша.

З не висвітлених поки що проблем, які, на думку польських компаративістів, вимагають глибшого аналізу, є зокрема такі:

1. У категорії числа – сфера переносного використання числових форм, у якій спостерігаються найбільші відмінності.

2. Власне дієслівність, що, наприклад, в українській мові повністю відокремлюється від інших східних і західнослов'янських мов через „уникання” віддієслівної номінації.

3. Заперечні форми наказового способу.

4. Еволюція словотворчих моделей творення загальнослов'янських етронімів в окремо взятих слов'янських мовах, а також використання словотворчих засобів кожної зі слов'янських мов у формуванні нових етронімів.

5. Вплив російської синтаксичної системи на польську.

6. Валентність слів і сполук слів.

Досі неоднозначним є також ступінь зв'язку контрастивного мовознавства з теорією і практикою перекладу. Переважна більшість вищезазначених розробок тією чи іншою мірою спиралася на фактичний матеріал, залучений зі сфери художнього¹¹ (!) перекладу, але чи контрастивні узагальнення

⁹ V. Koseska-Toszewa, *O języku-pośredniku i badaniach konfrontatywnych*, [в:] *Problemy teoretyczno-metodologiczne badań konfrontatywnych języków słowiańskich*, Warszawa 1991, с. 11.

¹⁰ V. Koseska-Toszewa, I. Sawicka, *O gramatyce konfrontatywnej bułgarsko-polskiej*, [в:] „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, с. 171.

¹¹ Тут є потреба прокоментувати зауважене нами у вузьких контрастивних дослідженнях використання фактажу, узятого здебільшого з художнього перекладу. Детермінує таку вибірковість, безперечно, інший характер науково-технічного перекладу порівняно з художнім і теж відчутне домінування серед перекладознавчих праць як у полоністиці, так і в україністиці тих, що торкаються способів перекладу художніх образів і цілих текстів.

мають накладатись на практичні дослідження з правильності та адекватності перекладу, чи ж, навпаки, перекладознавчі напрацювання мають стати джерелом поглиблених зіставних розважань? Наприкінці ХХ століття один з дослідників російсько-польського художнього перекладу, Тадеуш Куроцицький, беззастережно стверджував належність перекладу до зіставного мовознавства як його відгалуження і його роль як згадуваного вище джерела¹². Перекладацькі аспекти аргументовно застосовували у зіставному вивченні лексики також російський учений Ю. Пінягін [Пинягин 1988] і польський лінгвіст Е. Шятковска [Siatkowska 2002].

За влучним спостереженнями іншого польського мовознавця З. Козловської, „у зв'язку з тим, що [перекладознавчі] дослідження базуються на фактах з двох мов, частина вчених зараховує їх до контрастивних”¹³. Так, розглядаючи пасивні конструкції з дієсловом на -ся в російській мові та аналізуючи їх відповідники в польській на перекладному фактичному матеріалі, авторка доходить висновку про нагальну потребу видання спеціальних двомовних словників для перекладачів через надмір „несловникових” еквівалентів у вивченому фактажі¹⁴.

Подібну пропозицію висловлює також учений Я. Вавжиньчик у статті *Z rosyjsko-polskich relacji przekładowych na płaszczyźnie gramatycznej* (2004). На його думку, у багатьох уже наявних словниках є відчутний брак багатьох специфічних, важких для перекладу семантико-синтаксичних структур, що разом з тим відзначаються неабиякою текстовою частотністю. У зв'язку з цим на часі є цілісна двомовна (тут – російсько-польська) „граматика” перекладача, або граматика тексту з такими необхідними статтями / параграфами, а насправді – інструкціями, як, скажімо:

- переклад словоформ у Н.в., Р.в. і т.д.;
- переклад прислівників на -е, -о, -ски;
- переклад дієприслівникових зворотів;
- переклад узгоджених і неузгоджених означень та багато інших¹⁵.

Першу сробу згрупувати й охарактеризувати ці складні (через непрямі граматичні трансформації) для перекладача явища здійснив сам Я. Вавжиньчик у двотомній праці *Teoretyczne i praktyczne aspekty przekładu rosyjsko-polskiego* (2000–2001)¹⁶.

¹² T. Kuroczycki, *Z problematyki rosyjsko-polskiego przekładu artystycznego*, Poznań 1977.

¹³ Z. Kozłowska, *Z badań przekładowych*, [в:] *Metody formalne w opisie języków słowiańskich*, Rzeszów 2004, с. 303.

¹⁴ Там само, с. 308.

¹⁵ J. Wawrzyńczyk, *Z rosyjsko-polskich relacji przekładowych na płaszczyźnie gramatycznej* [в:] *Metody formalne w opisie języków słowiańskich*, Rzeszów 2004, с. 157.

¹⁶ Серед раніше опублікованих досліджень, що порушують цю проблему, згадаємо варту уваги розробку Романа Левицького *Przesunięcia w strukturze językowej zjawisk podstawowych w przekładach z języka rosyjskiego na polski*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, с. 183–194.

Із виконаного нами огляду полоністичних праць, здійснених українськи-ми, російськими (теж білоруськими) лінгвістами, у тому числі із залученням зіставної методики, у підсумку „вимальовалася” картина з, на першому плані, достатнім вивченням лексики обох мов; на другому плані – з охопленням різноманітних граматичних явищ (хоч переважно це надбання російських компаративістів); на третьому – брак синтетичних контрастивних граматик непрактичного (!) їх спрямування, укладених з урахуванням нових тенденцій в описі зіставлюваних мов.

Польська славістика і контрастивне мовознавство, своєю чергою, вже мають фундаментальні напрацювання в галузі зіставлення граматик, а саме польської й російської мов, менш висвітлені є зате ономастичні явища, також сучасна дериватологія цих мов – на рівні активної й пасивної нової або термінологічної лексики. Відчутний брак спостерігаємо у вивченні також систем мов української та білоруської у їх зіставленні із польською. Мале залучення перекладного матеріалу із цих мов підтверджує побічний огляд праць з польського перекладознавства. Так, ледве 10 % від загальної кількості опрацьованих нами славістичних праць і контрастивних досліджень, що виконані польськими ученими, спираються на вищезгаданий фактичний матеріал. Вихід з цієї ситуації вбачаємо в поживленні зіставних аналітичних розробок з різних лексичних і граматичних явищ української / білоруської та польської мов, у тому числі з опорою на науково-технічний перекладний фактаж, із чого в майбутньому постала би ґрунтовна й достовірна синтетична праця.

Бібліографія

- Аскерова І.А., *Семантичне поле назв емоційно-афектних станів у польській мові*, Київ 2006.
- Бережан С.Г., *Сопоставительное изучение микросистем лексики и обоснование системного подхода характера переводных словарей*, [в:] *Методы сопоставительного изучения языков*, отв. ред. В.Н. Ярцева, Москва 1988, с. 32–37.
- Бесекирска Л., *Глагольные предложно-надежные словосочетания с пространственным значением в русском языке сравнительно с польским языком*, Москва 1988.
- Бондарко А.В., *Понятия „семантическая категория”, „функционально-семантическое поле” и „категориальная ситуация” в аспекте сопоставительных исследований*, [в:] *Методы сопоставительного изучения языков*, отв. ред. В.Н. Ярцева, Москва 1988, с. 12–19.
- Бондарчук Л.М., *Обрядова весільна лексика польської мови*, Київ 2003.
- Вальчук В.А., *Аналіз компаративних фразеологізмів польської мови з компонентом-дієсловом руху*, Київ 1993.
- Вечорек Д., *Глагольность в украинском языке (на фоне глагольности в русском и польском языках)*, [в:] *Współczesne tendencje rozwoju języków słowiańskich*, т. 2, Katowice 1997, с. 86–100.
- Вятр Я.-К., *Семантика и употребление глаголов движения в современном русском и польском языке (сопоставительный анализ)*, Ленинград 1978.
- Гак В.Г., *О сопоставительной стилистике*, [в:] *Методы сопоставительного изучения языков*, отв. ред. В.Н. Ярцева, Москва 1988, с. 48–53.

- Гуйванюк Н., *Синтаксическая кореферентность близкородственных языков*, [в:] *Беларуска-руська-польське супастаўляльнае мовазнаўства і літаратуразнаўства*, ч. 2, Віцебск 1997, с. 152–156.
- Дем'яненко Н.Б., *Польські фразеологічні одиниці на позначення ментальних властивостей людини: структурно-семантична та формально-граматична характеристика*, Київ 2003.
- Жлуктенко Ю.О., *Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження*, [в:] *Нариси з контрастивної лінгвістики*”, зб. наук. пр., Київ 1979, с. 5–10.
- Золотова Г.А., *Глагольный вид с точки зрения текста*, [в:] *Семантика и структура славянского вида*, т. 1, Краков 1995, с. 81–93.
- Зорівчак Р., *Словесний образ у художньому перекладі*, [в:] „*Хай слово мовлено інакше...*”: Статті з теорії, критики та історії художнього перекладу, упоряд. В. Коптілов, Київ 1982, с. 51–65.
- Кіклевіч А., *Супастаўляльнае вывученне граматыкі ў святле сістэмнага падыходу*, [в:] *Беларуска-руська-польське супастаўляльнае мовазнаўства і літаратуразнаўства*, ч. 2, Віцебск 1997, с. 230–235.
- Корнилов А.А., *Вводные элементы в современном польском литературном языке (в сопоставлении с русским)*, Ленинград 1973.
- Косеска-Тошева В., *О проблемах описания категории темпоральности в болгарско-польской конфронтативной грамматике*, [в:] *Synchroniczne badania porównawcze systemów gramatycznych języków słowiańskich*, Warszawa 1992, с. 17–27.
- Косів Г.М., *Перекладацький метод Віри Річ як інтерпретатора української художньої літератури*, Київ 2006.
- Кочерган М.П., *Теорія функціонально-семантичного поля і її застосування в зіставному мовознавстві*, „Мовознавство” 2007, № 4–5, с. 13–20.
- Кочерган М.П., *Зіставне мовознавство: методи, принципи, аспекти й рівні дослідження*, „Мовознавство” 2006, № 5, с. 34–52.
- Коропенко И.В., *Славянская терминология обработки кожи*, Киев 1984.
- Кравчук А.М., *Польська фразеологія з ономастичним компонентом*, Київ 1999.
- Крыга Т., *Синонимика предположно-надежных конструкций с темпоральным значением в польском и русском языках*, [в:] *Беларуска-руська-польське супастаўляльнае мовазнаўства і літаратуразнаўства*, ч. 2, Віцебск 1997, с. 272–276.
- Ласка І.В., *Деякі проблеми порівняльної типології іноземної і рідної мов як навчальної дисципліни*, [в:] *Нариси з контрастивної лінгвістики*, зб. наук. пр., Київ 1979, с. 18–24.
- Манакін В., *Деякі питання контрастивної лексикології слов'янських мов*, [в:] *Україна-Польща: наукові студії сусідів-партнерів*, упор. І. Добрянський та ін., вип. 3., Кіровоград-Кошаланін 2004, с. 201–215.
- Манакін В.М., *Зміст та принципи контрастивної лексикології близькоспоріднених мов*, Київ 1994.
- Маркарьян Н.Е., Николаев Г.А., *Сопоставительное словообразование и формобразование русского и польского языков*, Казань 1990.
- Межва-Мазур Л., *Конструкции с причастиями и деепричастиями в русском языке и их польские эквиваленты*, Минск 1990.
- Муховецький А.М., *Принципи контрастивного дослідження дієслівних систем*, [в:] *Нариси з контрастивної лінгвістики*, зб. наук. пр., Київ 1979, с. 24–34.
- Непоп Л.В., *Лексичні особливості польських говірок на території Хмельницької та Житомирської обл.*, Київ 2004.
- Новикова Е.А., *Временное оформление изъяснительных предложений в русском, украинском и польском языках*, Воронеж 1972.
- Петрухина Е.В., *Сопоставительное изучение категории глагольного вида в славянских языках и семантические универсали*, [в:] *Synchroniczne badania porównawcze systemów gramatycznych języków słowiańskich*, Warszawa 1992, с. 27–37.

- Пикор З., *Способы выражения несогласованного определения в русском и польском языках: в сопоставительном плане*, Москва 1981.
- Пинягин Ю.Н., *Переводческие аспекты сопоставительного изучения лексики*, [в:] *Переводческие аспекты сопоставительных исследований. Межвузовский сб. научн. трудов*, Пермь 1988, с. 4–12.
- Рыболовлев Н.Р., *Средства выражения модальных значений в русском и польском языках: на примере модальности недостоверности и предметной модальности*, Москва 1988.
- Сметанина Е.Н., *Система предложно-падежных форм, выражающих направление движения в русском языке по сравнению с польским*, Минск 1985.
- Смолина М.Н., *Стилистически сниженная лексика современного польского языка*, Киев 1990.
- Супрун А.Е., *Принципы сравнительного изучения лексики*, [в:] *Методы сопоставительного изучения языков*, ред. В.Н. Ярцева, Москва 1988, с. 26–31.
- Суслов І.В., *Зіставний аналіз та деякі питання оптимізації навчання граматики*, [в:] *Нариси з контрастивної лінгвістики*, зб. наук. пр., Київ 1979, с. 169–171.
- Тищенко О.В., *Обрядова семантика слов'янських мов у зіставно-типологічному аспекті*, Київ 2001.
- Федорищев В.Е., *Неологизмы в современном польском литературном языке*, Киев 1963.
- Юрченко А.С., *Адам Мицкевич в украинских переводах. Лингвистические вопросы теории и практики поэтического перевода (на материале баллад и романсов)*, Харьков 1967.
- Юсупов У.К., *Сопоставительная лингвистика как самостоятельная дисциплина*, [в:] *Методы сопоставительного изучения языков*, отв. ред. В.Н. Ярцева, Москва 1988, с. 6–11.
- Ярцева В.Н., *Контрастивная грамматика*, Москва 1981.
- Bajor K., *Uwagi o wybranych rosyjskich konstrukcjach temporalnych z leksemem noc (na tle polskim)*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, c. 15–28.
- Cyran M., *Rosyjskie przymiotniki z sufiksem -ejsz/-ajsz i ich tekstowe odpowiedniki w języku polskim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, c. 65–74.
- Czapiga Z., *Określenia predykatywne w stylu naukowym we współczesnym języku polskim i rosyjskim*, [в:] *Współczesne tendencje rozwoju języków słowiańskich*, т. 2, Katowice 1997, c. 21–31.
- Grek-Pabisowa I., *Sposoby wyrażania natężenia stopnia cechy w wybranych językach słowiańskich (polski-rosyjski-ukraiński)*, [в:] *Synchroniczne badania porównawcze systemów gramatycznych języków słowiańskich*, Warszawa 1992, c. 103–111.
- Holvoet A., *Użycie aspektu czasownikowego przy oznaczaniu czynności wielokrotnych w języku polskim i rosyjskim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, c. 121–128.
- Karolak S., *O założeniach programu składni porównawczej języków słowiańskich II połowy XX wieku*, „Z polskich studiów slawistycznych”, seria X, Językoznawstwo, Warszawa 2002, c. 83–88.
- Kerner A., *Formy imperatiwu w bułgarskim tekście DEKALOGU na tle słowiańskim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica 25. Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich”, Łódź 1991, c. 141–154.
- Pianka W., Tokarz E., *Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich*, т. 1, Katowice 2000.
- Rudnik-Karwatowa Z., *O kategorii partytywności w językach słowiańskich*, [в:] *Synchroniczne badania porównawcze systemów gramatycznych języków słowiańskich*, Warszawa 1992, c. 119–131.
- Siatkowska E., *Perspektywy leksykalnych badań porównawczych w oparciu o paralelny tekst*, „Z polskich studiów slawistycznych”, seria X, Językoznawstwo, Warszawa 2002, c. 231–236.

Sielecki W., *Niektóre aspekty lingwistyczne przekładu z języka rosyjskiego na język polski z zakresu elektrotechniki*, [в:] *Zagadnienia przekładu tekstów naukowo-technicznych*, Wrocław 1977, с. 13–27.

Wawrzyńczyk J., *Teoretyczne i praktyczne aspekty przekładu rosyjsko-polskiego*, т. I–II, Łódź 2000–2001.

The questions of descriptive and comparable studies of the Polish and Ukrainian/Russian languages

Summary

This article is devoted to the review of scientific researches of the Ukrainian and Polish Slavists for the last 20 years in the field of confrontative studies of the language facts from a minimum of two compared languages. A focus is brought to questions of the most current and prospective studies from the point of view of small light exposure and breadth of their distribution, including translation studies.

Проблематика описательного и сопоставительного изучения польского, украинского и русского языков

Резюме

Данная статья посвящена обзору научных исследований украинских, русских (частично белорусских) и польских славистов за последние 20 лет в области контрастивного изучения языковых фактов из минимум двух сравниваемых языков. При этом делается акцент на наиболее актуальных и перспективных вопросах исследований с точки зрения их малой освещенности и одновременно широты распространения, в том числе и в области переводоведения.

Problematyka badań opisowych i porównawczych języka polskiego oraz ukraińskiego i rosyjskiego

Streszczenie

Artykuł jest poświęcony przeglądowi ukraińskich, rosyjskich (częściowo białoruskich) i polskich prac naukowych, jakie ukazały się w ciągu ostatnich 20 lat w zakresie konfrontatywnych badań mownych faktów z minimum dwóch języków słowiańskich. Szczególną uwagę zwrócono na aktualne i perspektywistyczne badania, w tym w dziedzinie przekładoznawstwa.